

Nederlands - vmbo : vakspecifieke informatie centraal examen 2014

Deze informatie maakt deel uit van de Septembermededeling van het College voor examens (zie Examenblad.nl).

alle leerwegen: BB, KB en GL/TL

examenstof:	zie syllabus 2014
syllabus voor 2014 gewijzigd ten opzichte van 2013?	Wijkt af van de syllabus van 2013. De veranderingen betreffen de implementatie van het referentiekader taal. Wijzigingen t.o.v. syllabus 2013 zijn geel en blauw gemarkeerd.
bijzonderheden:	<p><i>Spellingregels</i> Voor het beoordelen van de spelling geldt de officiële spelling van 2005. Naar aanleiding van vragen bij de Examenlijn: Foutief gebruik van hoofdletters wordt beoordeeld bij het onderdeel spelling.</p> <p><i>Definities van de begrippen citeren, zin en zinsgedeelte.</i> In de tekstbegripvragen van de examens Nederlands vmbo komen de begrippen "citeren", "zin" en "zinsgedeelte" voor die soms aanleiding geven tot verschillende interpretaties, zowel bij de kandidaten als bij de correctoren. Ter voorkoming van misverstanden heeft het CvE definities voor deze begrippen vastgesteld. Deze definities vindt u in bijlage 1 aan het eind van dit document. Het CvE adviseert de docenten Nederlands deze definities met de eindexamenkandidaten door te nemen.</p> <p><i>Status van het correctievoorschrift: regelgeving</i> Het CvE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift. Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op met de Examenlijn van het CvE (examenlijn@cve.nl).</p> <p><i>Informatie referentiekader taal</i> In augustus 2014 heeft CvE scholen per brief geïnformeerd over de gevolgen van de invoering van het referentiekader voor de centrale examens Nederlands 2014 en 2015. De brief is te vinden op www.examenblad.nl → algemeen → Nederlands. Zie in rubriek "Nieuws" het nieuwsbericht van 15 augustus 2013 "Invoering referentieniveaus taal en de CE's Nederlands in 2014 en 2015".</p>

BB

digitaal ce. BB

examenvorm:	digitaal c.e. in ExamenTester
afnametijdstip:	door de examensecretaris van de deelnemende scholen zelf in te plannen
nadere informatie:	<p>Uw school kiest zelf of de centrale examens BB digitaal in ExamenTester worden afgenomen of op papier.</p> <p>De keuze voor digitaal geldt voor alle algemene vakken BB. Uw school kan dus niet bij het ene vak kiezen voor digitaal en bij het andere vak voor papier. Gedurende het schooljaar heeft uw school de mogelijkheid om terug te vallen naar de papieren cse's. Dit gaat altijd via de examensecretaris.</p> <p>Gedetailleerde informatie over de digitale centrale examens staat in de brochure 'Kaders flexibele en digitale centrale examens 2014 BB en KB' en de activiteitenplanning op http://centraalexamen.cito.nl → Digitale examens vmbo → Examens 2014 → ExamenTester BB of KB.</p> <p>Op onderdelen heeft de brochure de status van regelgeving.</p> <p>In het bijzonder geldt dat docenten kennis moeten hebben van de richtlijnen met betrekking tot geheimhouding, die beschreven zijn in paragraaf 7.5 van deze brochure. Daarom is deze paragraaf 7.5 is als bijlage aan deze vakspecifieke informatie toegevoegd (zie bijlage 2).</p>
Bijzonderheden:	Bij de flexibele digitale centrale examens BB is het niet toegestaan een voorbeeld van een briefsjabloon uit te reiken.

papieren cse BB

examenvorm:	papieren cse
afnametijdstip:	volgens het rooster voor de centrale examens www.examenblad.nl → jaarring 2014 → vmbo BB → talen → Nederlands → zie onder 'Officiële publicaties'
bijzonderheden:	<p>In de centrale examens Nederlands GL/TL en in de papieren centrale examens Nederlands BB en KB komt een schrijfpdracht voor. Soms in de vorm van een brief die de kandidaat moet schrijven. De kandidaat mag bij deze examens een computer met tekstverwerker gebruiken, maar niet alle scholen bieden deze mogelijkheid. De kandidaten die het examen in een tekstverwerker maken, hebben daarbij de toegang tot zogeheten briefsjablonen. Daarom wordt alle kandidaten de mogelijkheid geboden om een sjabloon te gebruiken. In bijlage 3 vindt u het voorbeeld van het sjabloon dat tijdens de zitting van het centraal examen Nederlands BB uitgedeeld mag worden. In dat sjabloon worden de verplichte onderdelen van de gegevens van de afzender en van de geadresseerde vermeld. Die onderdelen zullen in het correctievoorschrift op dezelfde wijze opgenomen worden.</p> <p>Het voorbeeld briefsjabloon is ten opzichte van de versie van 2013 NIET gewijzigd. Het is niet toegestaan een ander voorbeeld van een sjabloon uit te reiken.</p>

KB

digitaal c.e. KB

examenvorm:	digitaal c.e. in ExamenTester
afnametijdstip:	door de examensecretaris van de deelnemende scholen zelf in te plannen
nadere informatie:	<p>Uw school kiest zelf of de centrale examens KB digitaal in ExamenTester worden afgenomen of op papier.</p> <p>De keuze voor digitaal geldt voor alle algemene vakken KB. Uw school kan dus niet bij het ene vak kiezen voor digitaal en bij het andere vak voor papier. Gedurende het schooljaar heeft uw school de mogelijkheid om terug te vallen naar de papieren cse's. Dit gaat altijd via de examensecretaris.</p> <p>Gedetailleerde informatie over de digitale centrale examens staat in de brochure 'Kaders flexibele en digitale centrale examens 2014 BB en KB' en de activiteitenplanning op http://centraalexamen.cito.nl → Digitale examens vmbo → Examens 2014 → ExamenTester BB of KB.</p> <p>Op onderdelen heeft de brochure de status van regelgeving.</p> <p>In het bijzonder geldt dat docenten kennis moeten hebben van de richtlijnen met betrekking tot geheimhouding, die beschreven zijn in paragraaf 7.5 van deze brochure. Daarom is deze paragraaf 7.5 is als bijlage aan deze vakspecifieke informatie toegevoegd (zie bijlage 2).</p>
Bijzonderheden:	<p>Het digitaal centrale examen KB Nederlands bevat geen samenvattingsopdracht. Bij de flexibele digitale centrale examens is het niet toegestaan een voorbeeld van een briefsjabloon uit te reiken.</p> <p>Het flexibele digitale examen Nederlands KB bevat een opdracht zoekend lezen. In de dyslectievarianten wordt deze opgave NIET verklankt.</p>

papieren cse KB

examenvorm:	papieren cse
afnametijdstip:	volgens het rooster voor de centrale examens www.examenblad.nl → jaarring 2014 → vmbo KB → talen → Nederlands → zie onder 'Officiële publicaties'
bijzonderheden:	<p>In de centrale examens Nederlands GL/TL en in de papieren centrale examens Nederlands BB en KB komt een schrijfoopdracht voor. Soms in de vorm van een brief die de kandidaat moet schrijven. De kandidaat mag bij deze examens een computer met tekstverwerker gebruiken, maar niet alle scholen bieden deze mogelijkheid. De kandidaten die het examen in een tekstverwerker maken, hebben daarbij de toegang tot zogeheten briefsjablonen. Daarom wordt alle kandidaten de mogelijkheid geboden om een sjabloon te gebruiken. In bijlage 3 vindt u het voorbeeld van het sjabloon dat tijdens de zitting van het centraal examen Nederlands KB uitgedeeld mag worden. In dat sjabloon worden de verplichte onderdelen van de gegevens van de afzender en van de geadresseerde vermeld. Die onderdelen zullen in het correctievoorschrift op dezelfde wijze opgenomen worden.</p> <p>Het voorbeeld briefsjabloon is ten opzichte van de versie van 2013 NIET gewijzigd. Het is niet toegestaan een ander voorbeeld van een sjabloon uit te reiken.</p>

GL/TL

examenvorm:	cse
afnametijdstip:	volgens het rooster voor de centrale examens www.examenblad.nl → jaarring 2014 → vmbo TL → talen → Nederlands → zie onder 'Officiële publicaties'
bijzonderheden	<p>In de centrale examens Nederlands GL/TL en in de papieren centrale examens Nederlands BB en KB komt een schrijfoopdracht voor. Soms in de vorm van een brief die de kandidaat moet schrijven. De kandidaat mag bij deze examens een computer met tekstverwerker gebruiken, maar niet alle scholen bieden deze mogelijkheid. De kandidaten die het examen in een tekstverwerker maken, hebben daarbij de toegang tot zogeheten briefsjablonen. Daarom wordt alle kandidaten de mogelijkheid geboden om een sjabloon te gebruiken. In bijlage 3 vindt u het voorbeeld van het sjabloon dat tijdens de zitting van het centraal examen Nederlands GL/TL uitgedeeld mag worden. In dat sjabloon worden de verplichte onderdelen van de gegevens van de afzender en van de geadresseerde vermeld. Die onderdelen zullen in het correctievoorschrift op dezelfde wijze opgenomen worden.</p> <p>Het voorbeeld briefsjabloon is ten opzichte van de versie van 2013 NIET gewijzigd. Het is niet toegestaan een ander voorbeeld van een sjabloon uit te reiken.</p>

Bijlage 1

Toelichting bij definities van de begrippen citeren, zin en zinsgedeelte

In de tekstbegripvragen van de examens Nederlands vmbo komen de begrippen "citeren", "zin" en "zinsgedeelte" voor, die soms aanleiding geven tot verschillende interpretaties, zowel bij de kandidaten als bij de correctoren. Ter voorkoming van misverstanden stelt het CvE de volgende definities vast. Het CvE adviseert de docenten Nederlands deze definities met de eindexamenkandidaten door te nemen. Overigens zal in de formulering van de vragen altijd worden getracht misverstanden bij de kandidaten te voorkomen. Kandidaten hoeven uiteraard geen finesses van deze definities te kennen, zoals het verschil tussen volledige en onvolledige of elliptische zinnen.

Citeren is:

het overnemen van een tekstgedeelte (een woord, enkele woorden, een zinsgedeelte, een zin of een aantal zinnen uit een tekst) in het antwoord van de kandidaat. Het overgenomen tekstgedeelte heet: het citaat.

Het citeren mag worden uitgevoerd door het hele tekstgedeelte over te nemen in het antwoord of door het eerste en het laatste woord van het tekstgedeelte in het antwoord over te nemen, gescheiden door drie puntjes tussen haakjes. Een regelverwijzing is niet verplicht.

Een zin is :

een reeks van woorden uit een tekst die volgt op een punt (of een soortgelijk teken, zoals een vraagteken, een uitroepeteken), begint met een hoofdletter en eindigt met een punt.

Toelichting:

- Een zin kan ook uit één woord bestaan.
- Een onvolledige (of elliptische) zin, waarin bepaalde woorden zijn weggelaten die er vanuit de context bij gedacht kunnen worden, is ook een zin. Een zin bevat dus niet altijd een verbogen werkwoordsvorm .
- De eerste zin van een tekst volgt uiteraard niet op een voorafgaande punt.

Een zinsgedeelte is:

een woord dat deel uitmaakt van een zin of een reeks van woorden die deel uitmaken van een zin.

Een voorbeeld ter toelichting.

De volgende tekst bestaat uit vijf verschillende soorten zinnen.

Voorbeeldtekst

(1) De ruim duizend bibliotheken beraden zich op hun toekomst. (2) Waarom? (3) "De uitleen heeft een harde tik gekregen", zegt mevrouw Stalpers van de Vereniging van Openbare bibliotheken. (4) Een harde uitspraak. (5) Maar het is wel een uitspraak met een kern van waarheid.

NB

- In zin (3) is de woordenreeks "De uitleen heeft een harde tik gekregen" geen zin, maar een zinsgedeelte.
- De zinnen (2) en (4) zijn voorbeelden van onvolledige zinnen. Maar zij gelden hier wel als zinnen.
- De eerste zin kan op de volgende manieren geciteerd worden.
Manier 1: "De ruim duizend bibliotheken beraden zich op hun toekomst." (zin 1)
Manier 2: "De (...) toekomst." (zin 1)

Bijlage 2

paragraaf 7.5 uit de brochure 'Kaders flexibele en digitale centrale examens 2014 BB en KB'

Geheimhouding

Geheimhouding is een majeur aandachtspunt

Anders dan bij de centrale examens die op een vast moment worden afgenomen, zijn de examendocumenten (opgaven, bijlagen, correctievoorschriften) van de flexibele centrale examens na de afname **NIET** openbaar. Dat vergt extra voorzorgen van de school om de geheimhouding te waarborgen.

Tijdens de examenperiode van voorgaande jaren is gebleken dat het noodzakelijk is de richtlijnen met betrekking tot de geheimhouding te expliciteren:

Onder geheimhouding van de opgaven van een digitaal centraal examen wordt het volgende verstaan:

- de opgaven zijn toegankelijk voor de kandidaat tijdens de examenzitting waaraan hij deelneemt en (eventueel vergezeld door zijn wettelijk vertegenwoordiger) bij eventuele inzage na vaststellen van de uitslag (zie handleiding ExamenTester voor de examensecretaris);
- door de kandidaat gemaakte notities mogen door de kandidaat niet worden meegenomen;
- de opgaven zijn toegankelijk voor medewerkers van de school voor zover dat en op het moment dat dit noodzakelijk is voor de afname en correctie van het examen;

De directeur wordt geacht de medewerkers van zijn school op te dragen om:

- bovenstaande bepalingen onder a, b en c in acht te nemen;
- elk digitaal centraal examen uitsluitend te gebruiken voor het doel waarvoor het bestemd is, te weten als centraal examen.*);
- te voorkomen dat examenopgaven en/of examenafnames worden gefotografeerd/gefilmd en/of registraties (zoals (digitale) schermafdrukken) daarvan zonder toestemming van het College voor Examens worden gemaakt dan wel verspreid;
- te voorkomen dat kandidaten tijdens een afname toegang hebben tot een of meerdere andere examens dan voor die betreffende afname ingepland staat **);
- geen informatie, in welke zin dan ook, over de inhoud van enig digitaal centraal examen met derden uit te wisselen ***).

*)

Dat betekent dat oefenen met digitale examens niet is toegestaan. Hier voor mogen alleen de voorbeeldexamens gebruikt worden. Ook is het niet toegestaan om de digitale examens (klassikaal) met de kandidaten te bespreken. Voor individuele kandidaten bestaat er wel de mogelijkheid tot inzage, maar ook hier zijn speciale richtlijnen voor. Deze zijn te vinden op blz. § 7.9 "Kaders: Richtlijnen en bijzondere aandachtspunten".

**)

De examensecretaris zorgt er voor dat er per kandidaat per vak maar één variant ingepland staat. Tevens zorgt de examensecretaris er voor dat ingeplande examens pas vlak voor de afname vrijgegeven worden, zodat de kandidaat op het moment van afname geen andere examens kan openen dan het alleen het voor dat tijdstip ingeplande examen.

***)

Onder 'derden' wordt hier verstaan: iedereen die niet uit hoofde van zijn betrekking aan een VO-school betrokken is bij de afname van het desbetreffende digitaal centraal examen.

Dientengevolge is het docenten niet toegestaan om via forums op het internet te discussiëren over opgaven. Dat dit soms toch gebeurde leidde er toe dat een tekst uit het digitale centrale examen Nederlands KB 2013 op een website bekend gemaakt werd. Dit noopte het CvE er toe de examensecretarissen mee te delen dat enkele varianten vanaf dat moment niet meer gebruikt mochten worden.

Wat eventueel wel kan is dat enkele vakdocenten van verschillende scholen telefonisch of tijdens een besloten sessie spreken over het examen.

Docenten dienen zich er van bewust te zijn dat schriftelijke informatie in handen kan komen van mensen voor wie deze informatie niet bedoeld is en dat het uitlekken van informatie over het examen de belangen

van de kandidaten kan schaden.

Voor inhoudelijke vragen of reacties kunnen docenten terecht bij de Examenlijn van het CvE.

Over de door Cito verstrekte voorbeeldexamens kan uiteraard wel vrijelijk worden gecommuniceerd.

Binnen ExamenTester zijn daarnaast de volgende maatregelen getroffen in het kader van de geheimhouding:

- 1 Docenten zien binnen CorrectionManager alleen de open vragen en de antwoorden van de kandidaten die zij als examiner moeten corrigeren. Docenten zien tijdens de correctie dus niet de automatisch scoorbare vragen en ook niet de antwoorden van de kandidaten op deze vragen.
- 2 Het is niet toegestaan om een papieren uitdraai te maken van het gemaakte werk van de BB-/KB-leerling. In ExamenTester is de printfunctie van de betreffende schermen daarom uitgeschakeld.

Bijlage 3

Voorbeeld van een sjabloon van een brief Nederlands

Voornaam of initiaal voornaam achternaam
straat huisnummer
postcode plaats afzender

Plaats, datum

Voornaam of initiaal voornaam achternaam
straat huisnummer
postcode plaats geadresseerde

Aanhef

.....
.....
.....
.....

Slotformule

Ondertekening naam